

Derde graad

2021-2022

In het MCR bieden we in de derde graad zes richtingen aan: Latijn-wiskunde, Latijn-wetenschappen, Latijn-moderne talen, Wetenschappen-wiskunde (met 6 of 6+2 uur wiskunde), Moderne talen-wetenschappen en Humane wetenschappen. In deze zes richtingen is het basispakket hetzelfde. Het zijn allemaal algemeen vormende doorstromingsrichtingen die voorbereiden op een academische of professionele bachelor.

Voor een volledig overzicht van mogelijke vervolgrichtingen verwijzen we naar de site onderwijskiezer.be.

De keuze voor de verschillende opties hangt af van interesse, aanleg en motivatie. Dit keuzeproces krijgt veel aandacht in het vierde jaar en wordt begeleid door de klassenraad.

Latijn-wiskunde combineert Latijn met 6 uur wiskunde, maar ook het wetenschapspakket is in deze richting voldoende uitgebreid. De leerlingen volgen voor fysica en chemie het 1-uursleerplan. In het vijfde jaar hebben ze een tweede uur fysica en chemie, waarin extra doelen van het 2-uursleerplan worden behandeld. De evaluatie van deze doelen is richtinggevend, maar wordt niet gebruikt voor attestering. Door de sequentiële opbouw van zowel Latijn als wiskunde stelt de studierichting hoge eisen aan het geheugen en het doorzettingsvermogen.

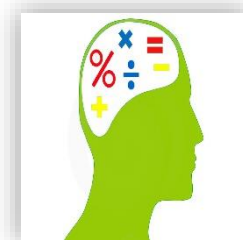
In **Latijn-wetenschappen** ligt de nadruk nog meer op de wetenschappen. Je krijgt een pakket van 4 uur wiskunde.

Latijn-moderne talen is een uitgesproken taalkundige richting. De studie van Latijn en van de moderne vreemde talen Frans, Engels en Duits zijn heel complementair.

In de richting **Wetenschappen-wiskunde** komt de exact-wetenschappelijke vormingscomponent sterk aan bod. Het abstracte van de wiskunde en de binding met de werkelijkheid of het concrete van wetenschappen vullen hier elkaar op een gepaste wijze aan. Je kan hier bovendien kiezen voor een extra pakket van 2 uur wiskunde.

De richting **Moderne talen-wetenschappen** biedt een combinatie van het verbaal-literaire met het exact-wetenschappelijke. Een verhoogde taalvaardigheid draagt bij tot een beter inzicht in de mens en de hem omringende werkelijkheid. Een grondige kennis van vreemde talen zal de toegankelijkheid tot wetenschappelijke literatuur in andere talen mogelijk maken.

De studierichting **Humane wetenschappen** heeft een sociaal-culturele invalshoek. De specifieke vakken van deze studierichting zijn gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen.

Vrije Ruimte in het zesde jaar

In het zesde jaar kunnen leerlingen twee lessen per week kiezen voor één jaarproject of twee semesterprojecten. De keuzemogelijkheden zijn verdiepend (verdieping van geziene leerstof, extra onderdelen van vakken die niet in de leerplannen staan) of verbredend (een heel nieuw onderwerp of project).

We werken klasdoorbrekend, vakoverschrijdend en gebruiken alternatieve lesvormen (co-teaching, coaching) en evaluatiemethoden (zelfevaluatie, peer-evaluation).

Leerlingen kunnen zo nieuwe interesses en talenten ontdekken. Ze nemen hun leerproces meer in eigen handen en zullen kritischer leren denken.

De projecten die we aanboden tijdens het schooljaar 2019-2020 waren Spaans, Italiaans, mini-onderneming, statistiek en kansrekenen (voor leerlingen met minder dan 6 uur wiskunde), gezondheidseducatie, toegepaste fysica, wetenschappelijke competenties, wiskunde en natuurkunde, filmproject, politiek en actualiteit en rugvriendelijke stabiliteitstraining. Voor 2020-2021 kan hier een kleine wijziging gebeuren. Het keuzeproces voor deze Vrije Ruimte gebeurt op het einde van het vijfde jaar.

De leerlingen in de richtingen Wetenschappen-wiskunde (6+2), Latijn-wetenschappen en Moderne talen-wetenschappen hebben in het zesde jaar 33 lessen.

Optie Latijn

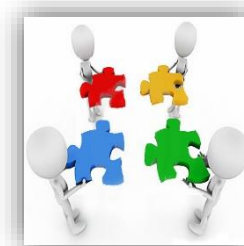
Profiel optie Latijn

Vanaf het 4de jaar bevind je je in “de tuin van je Latijnse studie”. Je plukt er de vruchten van je studie van vocabularium en grammatica.

Wat typeert jou als leerling in de richting Latijn?

Je houdt van puzzelen met taal en van analytisch denken. Verder beschik je over het nodige doorzettingsvermogen en een brede culturele interesse.

Je legt eigen accenten op basis van je keuze voor de componenten wiskunde, wetenschappen of moderne talen.

Leerinhouden 5de jaar

Vocabularium en grammatica worden enkel in grote delen herhaald. Dat blijft de basis voor het lezen van authentieke Latijnse poëzie.

Je leert de poëtische literaire genres kennen: epos en lyriek. **Vergilius** schrijft plechtige verzen met een sterke politieke boodschap over de grootheid van zijn Rome. **Horatius** is de promotor van eenvoud en genieten. De *Carmina* van **Catullus** zijn eigenzinnig, lief, brutaal, emotioneel. Voor **Martialis** is niemand veilig. Zijn verzen zijn scherp als messen.

Literatuur is cultuur. Lezen, begrijpen, proeven, vertalen - soms ook creatief -, vergelijken, de impact zien van gedichten op andere kunstenaars.

Ook een instap in het **filosofisch denken** van Grieken en Romeinen staat op het programma.

Leerinhouden 6de jaar

In de lessen over retoriek staan we naar aanleiding van de redevoeringen van Cicero stil bij het belang van het gesproken woord, ook voor ons vandaag de dag: hoe kan ik iemand overtuigen van mijn gelijk?

In aansluiting bij Cicero vormen Latijnse wetteksten aanleiding om de invloed van het Romeins Recht op de organisatie van ons rechtssysteem te illustreren. We bezoeken ook een rechtbank.

Als we de historische teksten van Tacitus lezen over het leven van keizer Nero en de intriges aan het keizerlijk hof, dan krijgen we niet alleen bijvoorbeeld een fijn moordverhaal voorgeschoteld, maar gunt Tacitus ons door zijn psychologisch inzicht ook een blik in het hoofd van de keizers.

In het eerste trimester hernemen we kort grammatica en vocabularium aan de hand van enkele controletoeetsen.

Optie Moderne talen

Profiel optie Moderne talen

In richtingen met Moderne talen gaan we op zoek naar diepte-inzichten over het functioneren van taal. Dit stelt de leerlingen in staat verbanden te ontdekken en te ervaren wat taalevolutie is.

Literatuurstudie streeft dan weer culturele ontwikkeling na waarbij de West-Europese letterkunde als een continuüm ervaren wordt.

De studierichtingen met de optie Moderne Talen zijn bedoeld voor leerlingen met een uitgesproken belangstelling voor taal en literatuur. Je kan instromen vanuit 4 Latijn en 4 Wetenschappen. Vanuit 4 Humane Wetenschappen is dit niet vanzelfsprekend.

Optie Wetenschappen

Profiel optie Wetenschappen

Heb je interesse in wetenschappen? Wil je de uitdaging aangaan om te natuur of de industrie beter te begrijpen? Ben je geboeid door vakken zoals Aardrijkskunde, Biologie, Fysica en Chemie ... en ben je bereid daar een uitdagende weg te bewandelen?

Via de wetenschappen bouwen we kennis op over de fysische, biologische en chemische wetmatigheden waaraan “de natuur” beantwoordt. Het dagelijkse leven is de toetssteen. Hiervoor doen we een bijzonder beroep op abstraherend vermogen, methodische aanpak en nauwkeurigheid, zowel bij het opstellen en het weergeven van wetten en conclusies als het uitvoeren van experimenten.

In de wetenschappen worden zowel de taalkundige als de wiskundig symbolische beheersing van exacte formuleringen, wetmatigheden en technieken nagestreefd en ingeoeffend. Een combinatie met de optie Wiskunde is daarom logisch, maar ook een combinatie met Latijn of Moderne Talen biedt wederzijdse voordelen: een grondige kennis van (vreemde) talen zal de toegankelijkheid tot wetenschappelijke literatuur in andere talen mogelijk maken.

Instromen is logisch vanuit 4 Wetenschappen en 4 Latijn.

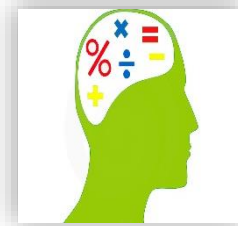
Optie Wiskunde

Profiel optie Wiskunde

De leerlingen worden geoefend in de vaardigheid tot abstraheren, het formeel-logische denken, het ontdekken van ordeningsprincipes.

Een keuze voor een richting met de optie wiskunde is logisch vanuit 4 Latijn en 4 Wetenschappen. Hoewel leerlingen in 4 Humane wetenschappen in theorie hetzelfde leerplan behandelen (in 4 lessen per week), is voor hen een doorstroming naar een richting met 6 uur wiskunde niet aan te raden.

---

6 uur wiskunde of 6 uur + 2 uur wiskunde?

In de richting Wetenschappen-wiskunde heb je de keuze tussen een pakket met 6u wiskunde per week of een pakket met 6+2u wiskunde per week (zie lessentabel).

Inhoudelijk biedt het pakket 'wiskunde +' enkele bijkomende leerstofonderdelen die een extra uitdaging vormen voor de wiskundig sterke leerlingen. Hierbij komen zowel theoretische verdieping als probleemoplossende vaardigheden aan bod. Een goed abstractievermogen is daarbij zeer belangrijk.

Richting Humane wetenschappen

Profiel Humane wetenschappen

De studierichting Humane wetenschappen is een ASO-richting met een sociaal-culturele invalshoek. De richting biedt een brede algemene theoretische vorming en bereidt je voor op hoger onderwijs.

De vakken in de basisvorming zijn dezelfde als in andere ASO-richtingen. De specifieke vakken van deze studierichting zijn gedrags- en cultuurwetenschappen.

De richtings specifieke vakken

Gedragswetenschappen (GW)

In dit vak staat de mens als individu en het samenleven van mensen in de maatschappij centraal. Je maakt er kennis met een aantal visies op mens en samenleving vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines, vooral uit de psychologie en de sociologie.

Leeronderwerpen:

- 5.1. Zichzelf worden & zichzelf zijn
- 5.2. Zelfkennis, wetenschappelijk & voorwetenschappelijk
- 5.3. Zichzelf worden, zichzelf zijn: vanzelfsprekend?
- 6.1. Met verschillen samenleven
- 6.2. Diversiteit leidt tot conflicten

Cultuurwetenschappen (CW)

Je bestudeert cultuurfenomenen als uitingen van mens en samenleving. Je maakt er kennis met economie, recht, filosofie, media en kunst. Je ontwikkelt gevoeligheid voor kunst en andere cultuuruitingen (bijv. jongerenculturen, media, ...). Bewustwording, aandacht voor de actualiteit, analyse en kritische reflectie geven je inzicht in de maatschappij waar je deel van uitmaakt.

Leeronderwerpen:

- 5.1 Media en samenleving
- 5.2 Denken over ... Wat is filosofie?
- 6.1 Politiek en recht
- 6.2 Kunst en maatschappij

Wat is Seminarie?

In het project seminarie krijg je de onderzoeksvaardigheden verder onder de knie. Je leert zelfstandig werken. Je creativiteit en je kritische zin kan je hier kwijt. Ook leer je organiseren en samenwerken. Je leert je te oriënteren op een onderzoeksprobleem door gericht informatie te verzamelen, te ordenen en te bewerken. De onderzoeksresultaten en conclusies verwerk je tot een rapport.

Instappakket?

Leerlingen die vanuit andere richtingen instromen in Humane wetenschappen, krijgen een instappakket om de basisleerstof van de tweede graad te verwerken.

Lessentabel 3de graad

	Latijn-wiskunde		Latijn-wetenschappen		Latijn-moderne talen		Wetenschappen-wiskunde (6)		Wetenschappen-wiskunde (6+2)		Moderne talen-wetenschappen		Humane wetenschappen	
	5 ^{de}	6 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}
Godsdienst	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Geschiedenis	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Esthetica	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nederlands	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Nederlands+	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Frans	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	4	4	3	3
Engels	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	3	3	2	2
Duits	-	-	-	-	2	2	1	1	-	-	2	2	1	-
Lit-taalk. competenties	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wiskunde	6	6	4	4	3	3	6	6	6	6	4	4	3	3
Wiskunde+	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Aardrijkskunde	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1
Fysica	2*	1	2	2	-	-	2	2	2	2	2	2	-	-
Chemie	2*	1	2	2	-	-	2	2	2	2	2	2	-	-
Biologie	1	1	2	2	-	-	2	2	2	2	2	2	-	-
Natuurwetenschappen	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2	2
Wetenschappen+	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Lichamelijke Opvoeding	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Cultuurwetenschappen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Gedragwetenschappen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Seminarie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Vrije Ruimte	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2
Latijn	4	4	4	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	32	32	32	33	32	32	32	32	32	33	32	33	32	32

* Fysica en chemie in 5LaWi volgen het officiële 1-uursleerplan voor attestering. De leerlingen behandelen tijdens de les extra doelen uit het 2-uursleerplan. Evaluatie hiervan is louter richtinggevend en wordt via de vak commentaar gecommuniceerd.